

Geografia física i política de Catalunya. Conceptes bàsics sobre geografia.

Introducció

Catalunya té una extensió de 32.108 km² (3.210.108 Ha). Es troba a l'extrem nord -est de la península Ibèrica, en la coneguda com a regió mediterrània. Físicament està delimitada al nord per la serralada dels Pirineus, al sud i a l'est per la mar Mediterrània i a l'oest per la depressió de l'Ebre. Políticament limita al nord amb Andorra i l'estat Francès, a l'oest amb Aragó, i al sud amb el País Valencià.

Catalunya concentra una orografia molt variada i compartimentada, amb serralades que segueixen la línia costanera, depressions a l'interior, pics que superen els 3.000 metres als Pirineus i, 250 quilòmetres més al sud, un delta que recull els sediments d'un dels rius més cabalosos de la península Ibèrica: l'Ebre.

Allà on els Pirineus s'enfonsen a la Mediterrània hi comença la Costa Brava, que es perllonga al llarg de 214 quilòmetres de litoral, alternant zones rocoses en què s'obren nombroses cales i algunes platges molt extenses al golf de Roses i l'Estartit -Pals. La costa continua cap al sud fins a completar 547 quilòmetres de longitud. Des del Maresme fins al delta de l'Ebre és predominantment plana, amb grans platges.

El territori de Catalunya com a Comunitat Autònoma es va establir a l'Estatut de Catalunya de 1979 i va ser referendat per l'estatut del 2006. La capital de Catalunya és la ciutat de Barcelona, que és la seu permanent del Parlament, de la Presidència de la Generalitat i del Govern.

Administrativament el territori català està dividit en quatre províncies: Barcelona, Tarragona, Lleida i Girona, 8 vegueries, 42 comarques i 947 municipis. El municipi és la unitat administrativa bàsica, on resideix l'autoritat local.

Geografia física

La localització geogràfica del territori català, gairebé equidistant entre zones climàtiques tropicals i zones temperades sumada a la seva peculiar configuració física, fa que puguem arribar a detectar una varietat d'ambients naturals relativament diferents, que són representatius de les diverses formes de paisatge que podem ubicar tant al continent Europeu com al nord de l'Àfrica. Aquest fet tan propi, que no seria gens habitual en països de dimensions similars, és el que fa que puguem arribar a trobar una excepcional diversitat biològica i natural, que s'ha pogut anar preservant en formacions i comunitats més o menys riques i extenses.

Un altre aspecte que ha anat modelant el medi natural al nostre país és la intensa ocupació antròpica que el territori ha suportat al llarg de la història. Els éssers humans tenim avui una capacitat gairebé il·limitada de modificar i alterar el paisatge i les seves condicions, arribant a bastir grans estructures i infraestructures, foradant i travessant muntanyes, desviant rius i creant embassaments... A Catalunya, s'han modelat i transformat grans extensions de territori, paisatges, límits, contorns, s'ha configurat una

Temari específic

xarxa de comunicacions, s'han tallat boscos i se n'ha replantat... fets que han afavorit algunes espècies i n'ha perjudicat altres

Per poder assegurar la continuïtat de molts dels paisatges que avui coneixem, cal dedicar una atenció i uns esforços destinats a la preservació i fomentar, si cal, la seva riquesa i diversitat. També es necessari reservar una part d'aquest territori per destinar -

lo a garantir la viabilitat dels equilibris naturals i la conservació dels recursos. El territori és un recurs limitat, que ha de permetre les transformacions necessàries per al desenvolupament del país sense perdre tota la seva resta de valors. Per això, cal que se'n faci un ús racional, respectuós i sostenible.

Catalunya és un país essencialment muntanyós. Les grans unitats de relleu que componen Catalunya són el Pirineu -Prepirineu, la depressió Central Catalana que configura el sector oriental de la Vall de l'Ebre, la serralada Transversal i el sistema Mediterrani català formada per la serralada litoral i la serralada Prelitoral. Per altra banda trobem les planes litorals on trobem costes de diferent morfologia, des dels penya-segats de la Costa Brava (part nord) a platges de sorra fina al sud, i alguns deltes entre els que destaquen el de l'Ebre, del Llobregat o del Ter. A la costa trobem els parcs naturals de les maresmes de l'Empordà i del delta de l'Ebre, que són importants refugis d'aus migratòries.

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 660

Els 10 cims més alts de Catalunya

21.2.1. Pirineu -Prepirineu

El Pirineu és la part més alta del territori català. És una serralada que s'estén d'oest a est al llarg d'uns més de 400 km, des del golf de Biscaia a la Mediterrània. El Pirineu Català té uns 250 km de longitud i s'estén entre la Vall d'Aran a l'oest, i el cap de Creus a l'est, conformant un paisatge subalpí i alpí de gran diversitat marcat pels circs glaciaris amb llacs i estanys, antigues glaceres i cursos d'aigua que han excavat valls profundes orientades de nord a sud, cobertes amb boscos de pins, avets, bedolls i prats.

Tradicionalment s'ha diferenciat el Pirineu Axial del Prepirineu.

El Pirineu axial és el sector més elevat de la serralada i es caracteritza per cims afilats, carenes desiguals, valls fondes i estanys d'origen glacial. Les alçades van disminuint d'oest a est. El sector occidental és el més compacte i ocupa la Vall d'Aran i el Pallars. La Pica d'Estats és amb 3143 m el cim més alt de Catalunya i juntament amb el Pic Verdaguer (3129 m), la Punta Gabarró (3114 m) i el Pic de Sotllo (3072 m), configura la part més elevada del país que es troba al nord de la comarca del Pallars Sobirà. Tot seguit trobem el Comaloformo (3033 m) i el Besiberri Sud (3023 m) que es troben en el terme municipal de la Vall de Boí. A les comarques gironines trobem cims que queden per sota dels 3000 metres, com per exemple el Puigpedrós (2915 m) i el Puigmal (2910 m) tots dos a la frontera amb França. En aquest sector també trobem altres àmbits deprimits com la Cerdanya, plana d'origen tectònic, orientada d'est a oest i per on circula el curs alt del Segre.

El Prepirineu, de menor alçada, s'estén al sud del Pirineu axial i presenta la seva màxima amplada entre la Noguera Ribagorçana i el Segre. Són formacions muntanyoses paral·leles a les serralades principals però amb altituds menors, menys escarpades i d'una formació geològica diferent. Al Prepirineu hi destaquen diverses serralades com la serralada del Cadí o la de Pedraforca. Els cims més destacats són el Pedraforca (2497 m), el Port del Comte (2383 m), l'Ensija (2327 m), Boumort (2070 m), el Montgrony (2045 m) i el Taga (2.032 m).

Entre els espais protegits destaquen el Parc Nacional d'Aigüestortes i el llac de Sant Maurici, el Parc Natural del Cadí -Moixeró, el Parc Natural de la Zona Volcànica de La Garrotxa o el Parc Natural de Cap de Creus.

21.2.2. Depressió Central

La Depressió Central és una plana situada entre el Pirineu i el Sistema Mediterrani i ocupa bona part del territori català. Està oberta cap a ponent, cap a la depressió de l'Ebre, de la qual forma part. La Depressió Central està lleugerament inclinada cap a ponent i les seves altituds més importants, al voltant dels 1.000 m, es troben en el sector nord-est, en contacte amb la Serralada Transversal.

En els sectors central i oriental la disposició de les roques i la xarxa fluvial han condicionat la formació d'altiplans, relleus en costa, conques d'erosió i planes al·luvials. Destaquen els altiplans del Lluçanès, del Moianès i el de la Segarra. Entre aquests relleus, hi trobem la plana de Vic, el pla de Bages, la conca d'Òdena i la conca de Barberà, que són conques d'erosió que han estat excavades, respectivament, pels rius Ter i Congost, Cardener i Llobregat, i Anoia i Francolí. El sector occidental de la Depressió Central el formen extenses planes sedimentàries, com ara les planes d'Urgell i de Lleida, on només destaquen petits turons.

21.2.3. Sistema Mediterrani

El Sistema Mediterrani està format per una alternança d'elevacions i planes paral·leles a la costa mediterrània, entre la Depressió Central i la mar Mediterrània. Està constituït per tres subunitats de relleu: la Serralada Prelitoral i la Serralada Litoral, separades per la Depressió Prelitoral.

La serralada Litoral s'estén des del massís de Garraf fins al de Begur. La serralada Prelitoral abraça des de les Guàrdies fins Els Ports, i és on ens trobem amb massissos de la importància del Montseny, de Montserrat o del Montsant. Des de l'alçada del massís del Garraf cap al sud la Depressió Prelitoral desapareix de la part emergida de les terres. Per últim comptem amb la depressió Prelitoral, que és el producte de la subducció o enfonsament de part de l'antic massís que constituïa el Sistema Mediterrani i és on es troben les regions més poblades: el Gironès, la Selva, el Vallès, el Penedès i el Camp de Tarragona.

21.2.4. Serralada Transversal

La Serralada Transversal es troba en el sector nord-est de Catalunya, on hi convergeixen el Pirineu, la depressió Central, les serralades costaneres i la plana de l'Empordà. L'activitat volcànica localitzada a la fossa d'Olot és el tret geomorfològic més característic, les formacions volcàniques més rellevants són els de Santa Margarida i el Croscat, i relleus conformatos per antigues llengües de lava com la massa basàltica de Castellfollit de la Roca. El Puigscalç, amb 1.513 m, és la cota més alta de tota la serralada Transversal, on també destaquen les del Corb, Finestres o Rocacorba.

21.2.5. Planes litorals i costa

La línia litoral catalana (d'uns 580 km aprox.) tot i ser considerat un litoral suau i sorrenc presenta una sèrie d'alternances entre costes abruptes retallades amb badies i cales, segons la proximitat dels relleus muntanyosos o costes sorrenques amb formacions de planes litorals, alguns sectors d'aiguamolls, i deltes formats per les desembocadures de diferents rius que travessen o neixen a Catalunya, com l'Ebre, la Tordera, el Besòs, el

Temari específic

21.2.6. Xarxa hidrogràfica

De manera general, els rius catalans presenten règims fluvials molt diferents i irregulars. El règim fluvial depèn de la quantitat i el tipus de precipitació que es dona a la seva conca hidrogràfica, així com la seva distribució al llarg de l'any. Així doncs, el cabal del riu (quantitat d'aigua que porta un riu en un punt i un moment concret) depèn de les precipitacions líquides que arriben directament al riu i de les precipitacions sòlides, que comportaran en època de desglaç una aportació extra. Conseqüentment, les capçaleres dels rius que neixen al Pirineu occidental tenen importants aportacions en forma de neu durant l'hivern, la qual cosa garanteix el cabal fins ben avançat l'estiu (règim pluvionival). Aquests rius tenen una major regularitat dels seus cabals. En canvi, els rius que neixen al Pirineu oriental i al Sistema Mediterrani depenen en exclusiva de les pluges per mantenir regular el seu cabal (règim pluvial); en conseqüència, aquests rius a més de tenir un menor cabal el tenen molt més irregular. En alguns casos aquesta irregularitat pot fer-los assecar-se durant el període de sequera. Gairebé la totalitat de Catalunya drena cap a la conca mediterrània. Tots els rius que neixen i o travessen Catalunya pertanyen al vessant mediterrani. Aquesta afirmació però, té una excepció: la Garona, que neix a la Vall d'Aran, i que acaba desguassant al vessant atlàntic. La xarxa hidrogràfica catalana està integrada per dues conques hidrogràfiques importants, la de l'Ebre (gestionada per la Confederació Hidrogràfica de l'Ebre) i les conques internes de Catalunya (gestionada per l'Agència Catalana de l'Aigua), d'una grandària similar sobre el territori (15.038 km² –46,84% – i 16.513 km² –51,43% – respectivament), i una petita part de la conca del Xúquer (pel riu de la Sénia). Totes desguass en al Mediterrani. A més, hi ha la conca de la Garona que desemboca a l'oceà Atlàntic .

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 663

D'aquesta manera, existeixen un total de quatre xarxes diferents, en funció del lloc d'inici i acabament dels rius: xarxa atlàntica, xarxa Pirineus -Ebre, xarxa Pirineus - Mediterrània i xarxa mediterrània.

Aquells rius que pertanyen a la vessant mediterrània es poden agrupar en tres grups: els afluents catalans de l'Ebre, amb el Segre i els seus afluents (la Noguera Ribagorçana, la Noguera Pallaresa i la Valira); els rius que tenen la seva capçalera al Pirineu, com la Muga, el Fluvià, el Ter (amb el Freser i l'Onyar) i el Llobregat (amb el Cardener i l'Anoia), i aboquen les seves aigües directament a la mar, i els rius que neixen al Sistema Mediterrani (la Tordera, el Besòs, el Foix, el Gaià, el Francolí i la Sénia).

La xarxa hidrogràfica de Catalunya es constitueix en 367 trams fluvials als que conformen el conjunt de masses d'aigua de la categoria rius, 248 de les quals pertanyen a les conques internes, i 119 a les conques catalanes de l'Ebre, la Garona i la Sénia. Cada un dels rius té una conca de drenatge i segons les característiques ambientals i funcionals es diferencien 12 tipus fluvials, que van des dels rius de muntanya als torrents litorals.

A la categoria dels embassaments, també designats com a rius molt modificats, hi inclouem els 30 embassaments més singulars i importants de Catalunya, amb capacitat de laminar les crescudes ordinàries. Se situen principalment a les capçaleres i trams mitjans dels rius, 13 d'ells a les conques internes de Catalunya i 17 a l'Ebre.

Temari específic

Principals embassaments de Catalunya (font: Agència Catalana de l'Aigua)

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 665

21.2.7. Vegetació

La variada orografia i el clima fan que a Catalunya trobem una gran diversitat de paisatges vegetals. Tot i això, la vegetació que trobem actualment és diferent, en la majoria dels casos, de la vegetació espontània que hauria d'haver-hi tenint en compte els factors climàtics i litològics característics de cada zona (vegetació potencial). En general trobem un ampli mosaic de comunitats vegetals dominades per matollars i pinedes, principalment en els sectors de terres baixes que havien estat utilitzats per a conreus i posteriorment abandonats. La vegetació potencial a Catalunya pertany a tres grans regions biogeogràfiques: mediterrània, eurosiberiana i boreoalpina. Les comunitats vegetals pròpies de la regió mediterrània són els alzinars i les màquies. Els alzinars, amb l'alzina i la carrasca com a arbres característics, es troben acompanyats de diversos arbustos alts. Les màquies són formacions de vegetació arbustiva alta molt ben adaptada a condicions de sequedat i calor; en zones més seques i àrides dominen les brolles, formades per arbustos baixos i mitjans. La regió eurosiberiana es caracteritza per formacions adaptades a condicions d'ambient humit, ombrívol i temperat. És el domini dels boscos caducifolis (rouredes i fagedes) i els boscos de pi roig. La vegetació de la regió boreoalpina, característica dels climes freds, presenta boscos de pi negre i avetoses entre els 1.600 i els 2.300 m, i prats alpins fins als 2.500 i 2.800 m. A més altitud la vegetació és gairebé inexistent.

Geografia Política

L'organització territorial és la forma d'estructuració d'un territori des del punt de vista polític i/o juridicoadministratiu, que es poden definir com les línies, físiques o consensuades, que separen unes demarcacions de les altres. Catalunya, tal com diuen l'Estatut d'Autonomia i la Constitució espanyola, està formada per municipis, comarques, vegueries i Províncies.

La Constitució espanyola del 1978 i l'Estatut d'Autonomia de Catalunya preveuen l'organització territorial en 4 províncies (divisió territorial perifèrica de l'Estat espanyol): Barcelona, Tarragona, Lleida i Girona. Les lleis d'organització territorial de 1987 aprovades pel Parlament fixen en gran mesura el marc de l'organització territorial catalana.

L'actual divisió territorial de Catalunya en comarques té el seu origen en l'Estatut de 1932 i administrativament va ser efectiva per primer cop el 1936 amb un decret de la Generalitat de Catalunya (divisió comarcal de 1936), que va estar vigent fins el 1939, quan fou suprimida pel franquisme. Un cop consolidada la democràcia, el 1987, la Generalitat adoptà de nou aquesta divisió territorial amb la Llei de la divisió i organització comarcal de Catalunya (1987). El 1988 s'hi afegiren tres noves comarques: el Pla de l'Estany, el Pla d'Urgell i l'Alta Ribagorça, el 1990 es modificà algun límit territorial i l'1 de maig de 2015 (Llei 4/2015, de 23 d'abril, de creació de la comarca del Moianès) amb la nova comarca del Moianès creada a partir de l'agregació de cinc municipis de la comarca del Bages, un de la comarca d'Osona i quatre de la comarca del Vallès Oriental. El juliol de 2010, el Parlament de Catalunya va aprovar la Llei de vegueries, que van

permetre reorganitzar el mapa administratiu de Catalunya. Les vegueries, són la divisió territorial adoptada per la Generalitat de Catalunya per a l'organització territorial dels seus serveis i són una unitat administrativa que s'ha de situar entre l'escala comarcal i l'autonòmica. Estan pensades per substituir les diputacions provincials. La Llei, aprovada el 27 de juliol, seguint les directrius marcades a l'Estatut de 2006, fixava en Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 666
set el nombre definitiu de vegueries, ampliat a vuit a començaments de 2017, amb la creació de la vegueria del Penedès.

■ Vegueria de l'Alt Pirineu: Alta Ribagorça, Alt Urgell, Cerdanya, Pallars Jussà i Pallars Sobirà

■ Vegueria de Barcelona: Baix Llobregat, Barcelonès, Maresme, Vallès Oriental i Vallès Occidental.

■ Vegueria del Camp de Tarragona: Tarragonès, Alt Camp, Baix Camp, Conca de Barberà i Priorat.

■ Vegueria de Girona: Alt Empordà, Baix Empordà, Garrotxa, Gironès, Pla de l'Estant, Selva i Ripollès.

■ Vegueria Central: Bages, Berguedà, Moianès, Osona i Solsonès.

■ Vegueria de Lleida: Garrigues, Noguera, Segarra, Segrià, Pla d'Urgell i Urgell.

■ Vegueria de les Terres de l'Ebre: Baix Ebre, Montsià, Ribera d'Ebre i Terra Alta.

■ Vegueria del Penedès: Alt Penedès, Anoia (excepte vuit municipis, que resten a la vegueria central), Baix Penedès i Garraf.

En virtut del règim jurídic especial garantit per l'article 94 de l'Estatut, el Conselh Generau d'Aran és la institució de govern de l'Aran, que constitueix una entitat territorial singular dins de Catalunya. El Conselh Generau es relaciona de manera bilateral amb els òrgans centrals del Govern i de l'Administració de la Generalitat, en els termes fixats per la legislació reguladora d'aquest règim jurídic especial, i l'organització que estableix aquest títol no li és aplicable.

Conceptes bàsics sobre geografia

21.4.1. Clima

Els elements del clima són aquells fenòmens meteorològics interrelacionats que varien en la seva intensitat d'acord amb la interacció dels factors del clima. Els factors geogràfics (latitud, alçada, exposició...) són constants en el període considerat, els factors astronòmics són cíclics (previsibles) mentre que els factors meteorològics resulten variables i objecte de tractament estadístic. Per descriure les característiques dels climes s'han de tenir en compte una sèrie d'elements, principalment les temperatures i les precipitacions. Els elements climàtics a qualsevol lloc de la superfície terrestre són: radiació solar, temperatura, humitat, evaporació o evapotranspiració, pressió atmosfèrica, vents i precipitacions.

El clima predominant a Catalunya, és l'anomenat mediterrani temperat, d'hiverns suaus i estius calorosos i secs, característiques que defineixen el clima mediterrani, amb l'excepció de la Vall d'Aran, on trobem hiverns freds i plujosos i estius frescos i relativament humits, i per tant de clima atlàntic. La presència de la massa d'aire mediterrània modera la temperatura alhora que pot originar episodis de pluja torrencial a la tardor, especialment a la zona litoral i prelitoral. A mida que s'avança cap a l'interior les característiques tèrmiques i pluviomètriques es modifiquen, generalment augmentant l'amplitud tèrmica i disminuint la precipitació. Així, a la depressió Central l'hivern és fred i abunden els episodis de boira d'inversió tèrmica, mentre que l'estiu és molt calorós i sec. A les zones de muntanya, la temperatura és més baixa i la precipitació més abundant. Al Pirineu Oriental l'estació més plujosa és l'estiu, degut al gran nombre de tempestes estivals. Per una altra banda, la posició de Catalunya entre Euràsia i Àfrica i a la frontera entre les masses d'aire tropical i polar, fa que es vegi afectada per entrades

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 667
d'aire fred procedents del nord o d'aire calent procedents del sud, ocasionant sobtades baixades o pujades de temperatura.

El clima a Catalunya ve caracteritzat per una estació freda, l'hivern, i una de càlida, l'estiu. Aquestes dues estacions són força estables, i venen precedides de dues estacions de transició, la primavera i la tardor, que són més inestables i plujoses. Tot i això, l'alçada i la orografia de Catalunya, molt compartimentada en serres i depressions amb diferents orientacions en les seves unitats de relleu, i la proximitat a la mar Mediterrània (la continentalitat), tinguin influència en el règim termomètric i en el règim de precipitacions, produint grans contrastos climàtics i meteorològics entre unes comarques i les seves veïnes, donant lloc a altres varietats climàtiques més locals distribuïts a Catalunya com ara el clima mediterrani litoral (d'una influència marítima més rellevant), el clima mediterrani prelitoral (rep gairebé sense entrebancs la influència marítim amb les precipitacions que sovintegen més a les muntanyes), el clima mediterrani de tendència continental, el clima mediterrani pre-pirinenc (de muntanya baixa i mitjana) i el clima mediterrani pirinenc (zones genuïnament pirinenques i les cotes elevades de l'àmbit prepirinenc llevat de la Vall d'Aran i les valls més baixes de la serralada). A aquests climes, cal afegir-hi el clima atlàntic que trobem a la Vall d'Aran, i els climes alpí i subalpí que es donen a partir dels 1.500 m en sectors del Pirineu. Tal i com s'ha dit, la varietat geogràfica de Catalunya és realment extraordinària, sobretot si es té en compte la seva modesta extensió. La gamma d'altituds cobreix més de 3.000 metres, produint uns pisos climàtics, en especial tèrmics, que donen temperatures mitjanes anuals des de 17 °C a 0 °C. L'orografia es troba molt compartimentada en serres i depressions. Aquest factor, unit a diferents orientacions en les seves unitats de relleu, produeix grans contrastos climàtics i meteorològics entre unes comarques i les seves veïnes. Una bona manifestació d'aquests contrastos el trobem en el mapa de precipitació mitjana anual, on els totals pluviomètrics oscil·len entre els més de 1.200 mm, a determinats punts dels Pirineus, i els menys de 400 mm a ponent de la depressió Central.

La disposició paral·lela a la costa de les serres Litoral i Prelitoral allunya les terres interiors de la influència marítima, més del que la modesta distància en línia recta faria suposar. Així es donen clars trets de continentalitat a la depressió Central catalana en oposició a la influència suavitzadora de les aigües mediterrànies a la costa.

Els esmentats factors geogràfics i la situació i posició de Catalunya produeixen com a resultat un autèntic mosaic de climes. Així, des del punt de vista termopluiomètric, es poden definir un seguit de zones climàtiques aproximades, totes elles amb uns límits molt tènues i que es mostren al següent mapa de la divisió climàtica de Catalunya.

21.4.2. Temperatures

La temperatura és una magnitud física variable de la matèria que expressa quantitativament les nocions comunes de calor i fred. Els objectes de baixa temperatura són freds, mentre que els nivells de temperatures més altes es coneixen amb els noms de tebi o calent. La temperatura es mesura quantitativament amb termòmetres, que poden ser calibrats respecte a diferents escales de temperatura. Per tal de poder obtenir una mitjana anual representativa fan falta un mínim de 10 anys de registres tèrmics diaris. La unitat de mesura més habitual és el grau Celsius. En aquesta escala 0 graus es correspon amb el punt de congelació de l'aigua i 100 graus amb el d'evaporació.

A Catalunya tot i que podem trobar una gran diversitat tèrmica, en general, gaudeix d'una considerable bonança tèrmica. A l'estiu és necessari subratllar que les diferències són tènues o, fins i tot, inexistent entre la costa i l'interior. Les àrees més càlides del país, en el mes de juliol, tenen com a terme mitjà uns valors de 25°C i tres de les quatre zones que els aconseguen pertanyen a l'interior, una mostra simptomàtica, en realitat, de les temperatures diürnes tan altes, en ocasions tòrrides, de nombrosos punts interiors. A l'hivern, hi ha una diferència notable de temperatures entre el litoral costaner

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 669 (clima pròpiament mediterrani), amb temperatures mitjanes al voltant dels 10°C i l'interior (per sota dels 1.000 m d'altitud) amb temperatures mitjanes hivernals entre 3 i 7 °C. Les temperatures d'estiu són més homogènies al voltant dels 25°C a la costa i entre 21 i 25 a l'interior. El clima de muntanya es caracteritza per una disminució de la temperatura i un increment de les precipitacions tot això d'acord amb l'augment de l'altitud. A partir dels 1.500 metres es considera que comença el clima d'alta muntanya. La temperatura mitjana anual oscil·la entre els 17°C del Delta de l'Ebre fins als 0°C, o inferior, a partir dels 3.000 m d'altitud. Les temperatures extremes han estat/ de 43°C Lleida i Igualada juliol de 1982, Montblanc el 4 de juliol de 1994 fins -32°C de l'Estany Gento (a la cota de 2.030 m) el febrer de 1956.

Aquestes temperatures mitjanes expressen les principals tendències, però si s'observen les dades de temperatura diària es pot veure que no sempre les temperatures més baixes es donen als punts més elevats. Durant l'hivern, en algunes planes interiors, com la plana de Vic, es dona aquest fenomen, conegut com inversió tèrmica (és a dir, el no compliment del gradient tèrmic, és a dir, com més altitud menys temperatura, en una relació mitjana de 0,6 graus per cada 100 metres d'ascens vertical). Aquesta inversió tèrmica es dona en dies d'hivern amb estabilitat atmosfèrica (domini d'un anticicló), en què l'aire fred s'acumula en els fons de les valls i a les planes formant una densa capa de boira que en alguns casos pot durar dies i que no permet que l'aire proper al terra s'escalfi, cosa que dona lloc a temperatures més baixes respecte als relleus propers. Un altre fet que cal tenir en compte respecte a la variació de les temperatures és l'amplitud tèrmica, relacionada amb la proximitat d'un punt determinat del territori a la costa. L'amplitud tèrmica és la diferència entre la temperatura màxima i la mínima d'un període determinat de temps, tot i que quan s'evidencia més és en la variació diària de la temperatura. Així, com més lluny del mar, més amplitud tèrmica, mentre que els sectors litorals i els més oberts a la influència del mar són els que tenen una amplitud tèrmica menor. Consegüentment els climes més allunyats del mar es caracteritzen per tenir unes majors variacions tèrmiques al llarg del dia i de l'any, a diferència dels climes litorals, que són protagonitzats per una major estabilitat de les temperatures.

21.4.3. Precipitacions

La precipitació és l'aigua procedent de l'atmosfera que es diposita sobre la superfície de la Terra en forma sòlida o líquida com a conseqüència dels processos de condensació i agregació que afecten al vapor d'aigua dins dels núvols. Les principals formes de precipitació són la pluja, la neu i la calamarsa. El pluviòmetre s'utilitza com a instrument de mesura i la seva unitat de mesura és el mil·límetre o el litre per metre quadrat. Cal un mínim de 30 anys de registres diaris per tal que les dades siguin vàlides.

Els climes mediterranis es caracteritzen per tenir precipitacions molt irregulars. A Catalunya, el règim de precipitacions ve definit per una irregularitat molt marcada. És important constatar que, en línies generals, la precipitació creix de sud a nord, tot i que aquesta afirmació pot arribar a ser matisada, i que, per tant, la meitat septentrional de Catalunya és bastant més humida que la meitat sud. Però és que, a més cal afegir a l'equació l'altitud, o sigui, el relleu, que determina la realitat pluviomètrica catalana. És

així, que la Catalunya humida, es pot localitzar des de la meitat nord cap al Pirineu. On plou més en general, és a les zones més elevades de muntanya, als sectors més propers a la costa i a la Vall d'Aran. En canvi, les planes de ponent i els sectors baixos de les valls presenten registres de precipitació anuals més baixos, sovint per l'efecte d'ombra pluviomètrica dels relleus que els envolten conegut com l'efecte foehn (de vegades Föhn).

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 670
Geogràficament, es pot dir que, pel que fa als màxims valors pluviomètrics de tardor, se situen a tot el litoral, gairebé pertot el prelitoral i en espaioses zones de l'interior; quant al màxim de primavera, val a dir que es troba a l'extrem sud-oest de Catalunya, en força indrets de l'interior i en bastants punts del Prepirineu lleidatà; els màxims estivals, per la seva banda, són focalitzats en moltes àrees del terç nord català, en especial en el Pirineu; mentre que, el règim equilibrat, i per això gens mediterrani, s'estableix a la Vall d'Aran.

Tot plegat, en suma, genera un panorama pluviomètric certament embolicat. Durant la primavera i la tardor es recull, en la majoria dels casos, bona part de la precipitació anual, sovint en forma de tempestes molt intenses, ocasionades pel fenomen de la gota freda. A l'estiu plou molt a la zona del Pirineu i molt poc a les planes de ponent i la meitat sud. A l'hivern les pluges solen ser escasses a tot arreu, excepte a les zones d'alta muntanya, on sovint són en forma de neu.

La irregularitat de les precipitacions i especialment el fenomen de la gota freda converteixen les precipitacions en un dels principals riscos climàtics a Catalunya. Les inundacions i les riudes en els períodes d'altres precipitacions són recurrents any rere any. Alhora, la gestió d'aquesta aigua en els períodes de sequera, que cada cop són més freqüents, és un dels principals reptes dels països mediterranis en aquest segle XXI.

21.4.4. Vents

Els vents es diferencien segons la direcció des de la que bufen. Per conveni sempre es pren la direcció d'allà on vénen. Per a denominar un cert vent, o bé es parla del sector geogràfic concret des d'on bufa, o bé se li dona un nom propi.

El vent dominant a Catalunya, com en general a la resta d'Europa, és el de ponent (de l'oest). Tanmateix tant al nord com al sud del país hi dominen vents de component nord: la tramuntana (que bufa del nord) especialment a l'Alt Empordà i el mestral (del nord-oest) al sud de Catalunya. Les velocitats mitjanes anuals del vent (mesurades a 10 m del terra) es troben entre 1 m/s a Viella (protegida per les muntanyes que l'envolten) i 10 m/s de Portbou (observatori d'alta muntanya)

S'ha de tenir en compte vents més irregulars o estacionals com són el vent de marinada i les brises de muntanya o el fogony. La marinada o brisa marina és un vent diürn que bufa de mar cap a terra, i que sol durar des que acaba el terral (cap a mig matí) fins que

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 671
es fa fosc. És freqüent i intensa a l'estiu, quan esdevé el vent dominant al litoral. La marinada és moderada a la primavera i a la tardor, i escassa a l'hivern. L'altre és el terral, que és un vent nocturn que bufa de terra cap a mar. Es produeix quan la radiació solar desapareix i la superfície del mar conserva durant més temps la calor captada durant el dia que la terra, que es refreda més ràpidament. Això fa que l'aire més calent del mar s'elevi i el seu lloc l'ocupi l'aire més fred provinent de la terra.

21.4.5. Població

La població de Catalunya a 1 de gener del 2021 és de 7,7 milions de persones segons el padró municipal. Catalunya representa el 16,4 % de la població d'Espanya i el 2,2 % de la zona euro, segons les estimacions de població de l'INE i l'Eurostat. El primer cop que es van superar els set milions d'habitants va ser l'any 2006. Des d'aquell moment, la comunitat representa el 16% del conjunt d'Espanya i és la segona amb més població, només per darrere d'Andalusia.

El continuat augment és la conseqüència de la immigració estrangera. Només des de que es va iniciar el segle s'ha produït un increment d'un milió de persones, fet que situa Catalunya, amb un creixement del 3,4 per mil, per sobre de la mitjana espanyola i europea. El creixement es correspon, quasi fil per randa, amb el nombre d'estrangers que actualment viuen a Catalunya: prop d'un milió. L'impacte migratori ha estat especialment rellevant a l'àmbit metropolità de Barcelona, una àrea que amb quasi cinc milions de persones concentra més del 67% de la població de Catalunya.

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 672 Històricament, la industrialització inicià un procés d'immigració procedent de la resta d'Espanya i s'accentuaren els corrents migratoris interns, de les comarques de muntanya cap a la costa. Aquesta immigració i la davallada progressiva del nombre de naixements marcarien l'evolució demogràfica posterior. Fins al 1936 el creixement natural de la població fou positiu, però aquesta tendència s'invertí per la Guerra Civil. Durant la postguerra, malgrat una certa recuperació de la natalitat, el fet demogràfic cabdal a Catalunya va ser la intensa immigració procedent d'altres zones de l'Estat i afavorida pel desenvolupament econòmic a Catalunya. Com a conseqüència d'això, la població total augmentà sostingudament: 3,2 milions el 1950, 3,8 milions el 1960, 5,1 milions el 1970 i 5,9 milions el 1980. Les àrees que van absorbir la major part de població immigrada van ser principalment el Barcelonès, el Baix Llobregat, el Valès Occidental i el Tarragonès.

Des del final dels anys vuitanta té lloc una nova immigració, procedent principalment de països del nord d'Àfrica, de Llatinoamèrica i de l'est d'Europa. Aquesta tercera onada immigratòria ha provocat un important creixement de població en els darrers anys del segle XX i en la primera dècada del XXI.

L'última gran onada migratòria, s'havia registrat entre els anys 1950 i 1975, quan la població va créixer gairebé dos milions i mig d'habitants. En aquell període, en ple franquisme, els protagonistes van ser ciutadans procedents de tot Espanya, impulsats a marxar per les difícils condicions de vida dels seus llocs d'origen. Aquella immigració va fer créixer ràpidament i de forma desordenada la ciutat de Barcelona i la seva conurbació.

En aquests moments una mica més del 60% dels catalans són nascuts a Catalunya, un 20% van néixer a altres comunitats de l'Estat i al voltant d'un 15% són d'origen estranger. Un de cada tres catalans té entre 20 i 39 anys, el grup més nombrós de la població. La natalitat es va recuperar i el procés d'envelliment es va aturar parcialment. Amb la crisi iniciada el 2007, el procés migratori ha iniciat un període d'estancament. Conseqüentment, també s'ha estancat la natalitat, i la població total de Catalunya porta anys estancada.

La població de Catalunya l'any 2016 era de 7.522.596 habitants, gairebé dos terços dels quals es concentraven a les comarques de l'àmbit metropolità de Barcelona. Aquest desequilibri en la distribució de la població també està acompanyat d'uns indicadors demogràfics que mostren una tendència a l'envelliment de la població. Durant els darrers

30 anys l'estructura per edats s'ha invertit, de manera que si a finals dels setanta els menors de 15 anys representaven el 25,6% de la població, el 2016 eren el 15,6%, mentre que la població major de 65 anys passà del 10,2% (1975) al 18,35% (2016). El nombre de fills per dona a Catalunya es va situar en valors mínims durant la segona meitat de la dècada dels noranta. Posteriorment va millorar lleugerament, fins just abans de la crisi financera. Actualment, aquest indicador de fecunditat continua en valors molt baixos i la tendència és cap al decreixement (1,27 segons les dades del 2019), i inferiors a la mitjana de la zona euro (1,52 fills per dona). Això afecta l'evolució futura de la població.

Catalunya té una esperança de vida en néixer molt elevada i continua sent de les més altes del món amb dades del 2019 era de 83,5 anys, 1,1 anys més que a la zona euro (82,4 anys). Destaca especialment l'esperança de vida per a les dones (86,16), mentre que la dels homes és de 80,62 anys. El 2020, però, degut a la crisi sanitària, l'esperança de vida es va reduir fins als 82,4 anys. De fet, és de les més altes del món, juntament amb Hong Kong, Japó, Itàlia i Espanya.

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 673

Àmbit	Població	Superfície	Densitat	
(habitants/				
km2)				
Percentatge				
Metropolità	4.925.474	2.464,38	2.001,00	63,64
Comarques				
Gironines	756.323	5.583,89	138,1	9,77
Camp de				
Tarragona	535.449	2.703,30	196,6	6,92
Terres de				
l'Ebre	181.390	3.308,45	54,5	2,34
Ponent	364.039	5.585,95	65,7	4,70
Comarques				
Centrals	411.606	4.940,69	83,8	5,32
Alt Pirineu i				
Aran	73.677	5.775,62	12,9	0,95
Penedès	491.800	1.745,70	282,8	6,35
Catalunya	7.739.758	32.108,00	241,8	
Font: Idescat. Padró municipal d'habitants				

Aquest repartiment desigual de la població és conseqüència de diferents factors geogràfics, tant físics com humans. L'orografia i el clima han condicionat els assentaments de població i consegüentment la distribució de la població. L'evolució històrica i els processos socioeconòmics que s'han donat als diferents indrets també han estat factors importants en l'actual distribució de la població.

A Catalunya, com s'ha dit anteriorment, la població té un repartiment molt heterogeni. Bona part de la població es concentra al litoral, al Sistema Mediterrani. Les principals poblacions es troben en aquest territori, així com les principals àrees industrials i altres activitats econòmiques. La importància del mar i del comerç marítim al llarg de la història és un dels principals responsables d'aquesta distribució.

Així, l'atracció de poblacions com Barcelona, Tarragona, Figueres, Vilanova i la Geltrú o Mataró ha estat fonamental.

L'interior de Catalunya està molt menys poblat. La densitat de població de les comarques de l'interior és sensiblement inferior a les xifres que es registren a les costaneres. L'absència de grans vies de comunicació i la presència de les serralades prelitoral i pirenaica l'han mantingut aïllada de la resta del territori. Només les capitals

comarcals trenquen aquest paisatge. Lleida fonamentalment, però també Vic, Manresa, Berga, Balaguer, Igualada o Mollerussa són illes de població enmig d'un desert poblacional.

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 674

Tot i tenir una densitat de població de 241,8 hab/km², la concentració de factors econòmics implica que aquest valor presenti una gran irregularitat en el territori perquè la distribució de la població és molt desigual. Una elevada proporció dels més de set milions i mig d'habitants de Catalunya és urbana. La majoria dels assentaments urbans es localitzen a la franja litoral i prelitoral gràcies als processos industrials, al desenvolupament del sector terciari i a l'activitat turística. Per contra, a mesura que ens allunyem cap a l'interior de Catalunya i les zones de muntanya, el paisatge urbà deixa pas a les zones de conreu agrícola, boscos i petits i mitjans nuclis de població. Aquesta desigual distribució de la població comporta que a les set comarques que conformen la Regió Metropolitana de Barcelona i sobretot als municipis més pròxims a la ciutat de Barcelona (inclosos dins l'Àrea Metropolitana de Barcelona), s'hi concentri gairebé el 64% de la població.

Qualsevol dels fluxos habituals de mobilitat de la població presenta un efecte territorial fonamental, ja que fa variar constantment la seva distribució espacial. La problemàtica més notòria que deriva d'aquest desequilibri és el volum de trànsit i concentració de la població en punts determinats del territori (a l'entrada i sortida de les grans ciutats, a les zones turístiques, als centres d'oci, als de compres, etc.) que a vegades suposa una pressió poc sostenible per molts espais naturals protegits d'arreu del territori.

En resum, de les tres grans unitats de relleu de Catalunya, una té un gran percentatge de la població, mentre que les altres dues estan molt més despoblades. Un repàs ràpid a la població per àmbit territorial permet observar que les vegueries barcelonina, penedencina i del Camp de Tarragona apleguen tres quarts parts de la població de Catalunya. Mentre que les Terres de l'Ebre o l'Alt Pirineu i Aran, a penes arriben al 3%. Els Pirineus, un dels sistemes muntanyosos més importants de la Península, és el

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 675

territori menys poblat. Quant a la Catalunya interior, trobem capitals comarcals amb uns pocs milers d'habitants i predomini del poblament rural.

21.4.6. Resum de conceptes bàsics de cartografia

21.4.6.1. Cartografia

És la ciència que tracta de la representació de la Terra sobre un mapa.

■ **Base o bàsica:** proporciona una base de dades territorials en forma cartogràfica.

Es realitza segons les normes cartogràfiques establertes per l'administració pública i s'obté per processos directes d'observació i mesurament.

■ **Temàtica:** comprèn aquells mapes que transfereixen informació selectiva pròpia, diferent de la topogràfica.

21.4.6.2. Mapa

És la representació bidimensional, a escala, d'un conjunt de dades seleccionades (relleu, tipus de sòls, vegetació, roques, etc.).

■ **Planimètric:** no representa el relleu.

■ **Topogràfic:** representa detalladament el relleu de la superfície terrestre on

s'hi recull amb detall tots els elements naturals i antròpics, de manera que facilita el coneixement d'una porció de terreny sense necessitat de veure'l.

- **Altimetria:** part del mapa que representa el relleu a través de corbes de nivell.

21.4.6.3. Plànol

Mapa que representa espais o territoris petits (edifici, parcel·la, barri, ciutat, etc.).

21.4.6.4. Escala

Relació entre una distància qualsevol mesurada sobre el mapa i la seva equivalent a la realitat. El grau de reducció utilitzat, en comparació amb les dimensions reals.

- **Numèrica:** expressada per una fracció en la qual el numerador és sempre una unitat i el denominador un número que indica el grau de reducció. Adimensional.

- **Gràfica:** línia dividida en segments que indica distàncies reals al terreny.

- **Literal:** indica la correspondència entre una distància en el mapa i la seva equivalent en la realitat.

- **Gran escala:** denominador petit. Representa poca part del terreny.

- **Petita escala:** té un denominador gran. Representa gran part del terreny.

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 676

21.4.6.5. Representació del relleu

- **Corba de nivell / isohipsa:** línia que segueix els punts situats a la mateixa altitud o cota. El valor que apareix indica l'altitud, l'altura de la superfície terrestre respecte al nivell del mar.

- **Corba mestra:** línia més gruixuda que acostuma a tenir una altitud escrita.

- **Corba de nivell intermig:** es dibuixen entre corbes mestres.

- **Isolínia:** conjunt de punts amb un mateix valor que s'uneixen en una línia.

- **Equidistància :** distància vertical entre dues corbes de nivell consecutives.

- **Pendent topogràfic:** inclinació del terreny respecte a un pla horitzontal. $P = \frac{h}{d} \cdot 100$

- o h = diferència entre cotes (altura).

- o d = distància real (distància).

- o $\text{tg}(\alpha) = \frac{h}{d}$

21.4.6.6. Aspectes hidrològics en els mapes topogràfics

- **Divisòria d'aigües:** línia d'intersecció entre dues vessants que separa l'escolament de les aigües meteorològiques i que, topogràficament, coincideix amb una carena. (Línia que uneix els punts de màxima altura).

- **Interfluvi:** espai territorial comprès entre dos tàlvegs veïns. Sovint inclou dues vessants que pertanyen a valls diferents. Una de les conques hidrogràfiques que forma part d'una divisòria d'aigües més gran.

- **Conca hidrogràfica:** conjunt de vessants inclinats cap a un mateix curs d'aigua per on s'escolen les aigües superficials. Està limitada per les línies divisòries d'aigües. És l'àrea total que transporta les aigües d'escolament superficial fins a una sortida única, que pot ser un riu, llac o mar. Sinònim de conca fluvial i conca de drenatge.

- **Endorreiques :** les aigües no arriben a marts oberts, sinó que desemboquen en un cos d'aigua dins els continents.

- **Exorreiques:** desemboquen les aigües en mars o oceans.

21.4.6.7. Sistemes de projecció cartogràfica

La representació d'una superfície esfèrica sobre una superfície plana sense que hi hagi deformacions és geomètricament impossible. Els sistemes de projecció geogràfica es basen en càlculs matemàtics que transformen la superfície esfèrica de la Terra per a mostrar-la com una superfície plana, és a dir, un mapa. Mètodes fonamentats en transformar les coordenades geogràfiques d'un punt en coordenades cartesianes, que determinen la posició d'un altre punt homòleg sobre una superfície plana.

La Projecció Universal Transversa Mercator (UTM) és un sistema de projecció molt utilitzat, que conserva els angles (tall paral·lels/meridians). Es fa una projecció cilíndrica amb l'eix paral·lel a l'Equador. Té poca deformació en mapes d'escala grans.

Les coordenades UTM són un sistema de posicionament sobre la superfície terrestre que es basa en la projecció UTM (Universal Transversal Mercator). És un sistema de coordenades cartesianes (rectangular) estandarditzat amb base decimal, mètrica i amb coordenades rectangulars.

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 677

21.4.6.8. Cartografia temàtica

Mapes on s'hi representa, sobre un fons de referència, aspectes monogràfics que poden estar relacionats tant amb el medi natural com amb l'humà: geologia, piezometria, pluviometria, temperatures, vegetació, etc.

■ **Mapa d'inventari:** emmagatzema informació. La quantitat d'informació que ofereix el fa poc llegible i és difícil d'interpretar. Els principals elements de diferenciació són els colors i símbols.

■ **Mapa analític:** processa informació. Més fàcil d'interpretar. Senzilla i tècnica i claredat d'exposició.

■ **Mapa sintètic:** expressa allò més essencial de la informació. Posa de manifest les tendències generals.

■ **Mapa geològic:** representació sobre una mapa topogràfic dels diferents tipus de roques que afloren a la superfície terrestre i els tipus de contacte entre ells.

Permeten identificar recursos, planificar obres, avaluar riscos naturals.

21.4.6.9. Sistemes d'informació geogràfica

Un sistema d'informació geogràfica (SIG o, en anglès, GIS) és un sistema informàtic, format per maquinari, programari, dades, usuaris i un marc organitzatiu, que permet registrar, emmagatzemar, gestionar, analitzar, consultar, visualitzar, presentar i difondre qualsevol tipus d'informació geoespacial.

La característica més rellevant i diferenciador a dels sistemes d'informació geogràfica és el fet d'emmagatzemar explícitament la posició geogràfica i la forma geomètrica de les entitats o fenòmens representats en el sistema d'informació i, en conseqüència, la capacitat d'interrelacionar informacions d'entitats o fenòmens diferents per mitjà de la posició i la capacitat de realitzar operacions espacials amb les formes geomètriques de les entitats o fenòmens representats. Les condicions indispensables per fer efectives aquestes capacitats úniques dels sistemes d'informació geogràfica són, d'una banda, la georeferenciació dels diferents conjunts de dades geoespacials, preferiblement segons un mateix sistema de referència espacial, i, d'altra banda, la representació espacial de la forma geomètrica de les entitats o fenòmens mitjançant models de dades espacials adequats com és ara el model de dades vectorial o el model de dades ràster.

21.4.6.10. Xarxa de carreteres

El 2001 es va posar en marxa a Catalunya un nou sistema de codificació de les carreteres a Catalunya. Aquest nou sistema només s'aplica a aquelles carreteres de la xarxa bàsica la titularitat de les quals és de la Generalitat de Catalunya. La nova codificació havia estat aprovada dos anys abans (decret 261/1999).

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 678

Utilitza la lletra C (de Catalunya) per a les carreteres a càrrec de la Generalitat i dos dígits:

■ El primer dígit classifica les carreteres en 6 tipus segons la direcció dominant i la seva situació:

- 1 sud - nord
- 2 oest - est
- 3 sud-oest - nord-est (paral·leles a la costa)
- 4 sud-est - nord-oest (perpendiculars a la costa) de la zona sud de Catalunya
- 5 sud-est - nord-oest (perpendiculars a la costa) de la zona central de Catalunya
- 6 sud-est - nord-oest (perpendiculars a la costa) de la zona nord de Catalunya

■ El segon dígit representa el n úmero d'ordre sobre el territori, i es compta ordenadament segons el sentit de les direccions establertes, tot deixant codis vacants per a futures vies.

Exemples:

■ L'Eix Transversal (Cervera - Girona) es codifica com C-25 perquè és la cinquena que segueix la direcció est -oest.

■ L'autopista Manresa - Barcelona és la C-16 perquè és la sisena que va de nord a sud.

■ La carretera d' Arenys de Mar a Sant Celoni és la C-61 perquè és la primera de la zona nord que és perpendicular a la costa.

És important tenir en comp te que algunes carreteres poden tenir dues denominacions, la catalana i l'europea, ja que poden formar part dels grans eixos europeus que uneixen Catalunya amb Europa , pel nord, i la resta d' Espanya , pel sud i l'oest. Per exemple, l'autopista de Manresa, a més de ser la C -16, és l'E09 perquè forma part d'aquest eix europeu que va de Barcelona a Orleans (França).

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 679

Eixos sud -nord

- C-12 Amposta -Àger (Eix Occidental)
- C-13 Lleida -Esterri d'Àneu (Eix del Pallars)
- C-14 Salou -La Seu d'Urgell (Eix Tarragona -Andorra)
- C-15 Vilanova i la Geltrú -Igualada (Eix Garraf -Anoia)
- C-16 Barcelona -Puigcerdà (Eix del Llobregat)
- C-17 Barcelona -Ripoll (Eix del Congost)

Eixos oest -est

- C-25 Cervera -Girona (Eix Transversal)

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 680

- C-26 Alfarràs -Olot (Eix Prepirinenc)
- C-28 Vielha -Esterri d'À neu (Eix Pirinenc)

Eixos sud -oest-nord -est

- C-31 El Vendrell -Figueres (Eix Costaner)
- C-32 El Vendrell - Tossa de Mar (Corredor del Mediterrani)
- C-33 Barcelona -Montmeló
- C-35 Parets del Vallès -Llagostera
- C-37 Alcover -Olot
- C-38 Sant Joan de les Abadesses -Molló

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 681

Eixos sud -est-nord -oest

- C-42 L'Aldea -Tortosa
- C-43 Benifallet -Gandesa
- C-44 L'Hospitalet de l'Infant -Móra la Nova
- C-45 Maials -Seròs
- C-51 El Vendrell -Alcover
- C-53 Vilagrassa -Balaguer
- C-55 Abrera -Solsona
- C-58 Barcelona -Castellbell i el Vilar